

ประมวลเอกสารการนิเทศการศึกษา

ฉบับที่ ๑

จัดทำขึ้นโดย

หน่วยศึกษาในเทศก กรมการฝึกหัดครู
กระทรวงศึกษาธิการ

รวบรวมและแก้ไขใหม่

พ.ศ. ๒๔๕๘

คำนำ

วิชาการศึกษาหรือที่เราเรียกกันว่า “วิชาครู” นั้นเป็น ศาสตร์ ทักษะ
เชิงเคราะห์เข้าไว้ในบรรดาศาสตร์ทั้งหลายในโลกที่ ต้องการการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง
แกไขอยู่เสมอให้สอดคล้อง เพื่อให้ทรงคุณค่าของศาสตร์ โดยแท้จริงได้ การ
ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงย่อมกระทำกันได้ด้วยหลายกตวิธี และการเขียนเอกสาร
ให้อ่านก็เป็นวิธีหนึ่งที่น่าสนใจ เอกสารที่ประมวลไว้ในหนังสือเล่มนี้
ถึงสิ่งต่าง ๆ ในวงการศึกษายุคใหม่ทั้งศึกษานานาชาติ ผู้เรียบเรียงคิดว่าสมควรจะ
เสนอให้ผู้ที่อยู่ในวงการศึกษารวบรวมและพิจารณา ถ้าเห็นว่าดีมีประโยชน์
ก็จะได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่อาชีพครู ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม เอกสาร
เหล่านี้ความจริงได้พิมพ์ออกแจกจ่ายไปยัง โรงเรียนฝึกหัดครูและโรงเรียนมัธยม
ศึกษาในสังกัดกรมวิสามัญศึกษาครั้งหนึ่งแล้ว ทั้งนี้โดยความเห็นชอบของทาง
ราชการเจ้าสังกัด แต่ปรากฏว่าความต้องการจากแห่งต่าง ๆ ทั้งทางราชการ
และส่วนตัวยังมีมาก จึงได้แก้ไขและรวบรวมขึ้นเป็นเล่มใหม่ให้กระจัดกระจาย
จริงอยู่เรื่องราวในเอกสารเป็นเรื่องราวที่คัดัดแปลงเรียบเรียง มาจาก หนังสือ
วิชาการศึกษาดังประเทศ(สหรัฐอเมริกา) บ้าง คัดแปลงเรียบเรียงจากประสพ
การณ์ของผู้ที่ได้ไปเรียนวิชาการศึกษาในต่างประเทศ (สหรัฐอเมริกา) บ้าง จึง
อาจเป็นเครื่องชวนให้ท่านผู้อ่านคิดสงสัยว่า ก็เมื่อเป็นเรื่องของเขา จะให้เขา
มาใช้กับของเราจะเป็นการถูกต้องหรือ จึงใคร่จะขอแจ้งว่า อาหารที่รับ
อย่างหนึ่งนั้น ท่านจะเรียกมันว่า ชีสทอดก็ตาม กุนเชียงก็ตาม หรือไส้กรอก

กับกับปลาแนมก็ตาม เนื้อแท้ที่ทรงสรรพคุณในอาหารวิธยาอย่างเดียวกัน
จะมั่วว่าอย่างไร ทำจากไหน มันไม่สำคัญมิใช่หรือ

หน่วยศึกษานิตศกมหน้าที่จะต้องแสดง ความชอบคุณไว้ ณ ที่นออย่าง
น้อย ๓ ครั้ง ครั้งหนึ่งคือขอบคุณศึกษานิตศก ผู้ได้เรียบเรียงเอกสารต่าง ๆ
จนเป็นวิทยาทาน ครั้งที่สองคือขอบคุณกรมการฝึกหัดครูที่ให้อนุญาตในการ
เผยแพร่วิทยาทาน ครั้งสุดท้ายคือจะขอบคุณท่านผู้อ่าน ถ้าได้กรุณาชักชวน
ข้อบกพร่องผิดพลาดอันน้อยอยู่ในบรรณวิสัย

หน่วยศึกษานิตศก

กรมการฝึกหัดครู

พฤษภาคม ๒๔๕๘

ข้อแตกต่างระหว่าง การศึกษาแผนเก่าและแผนใหม่

ผู้เรียบเรียง

นางสาวอรอนรัตน์ อิศรภักดี

นายเจริญ บุญญวัฒน์

เอกสารการนิเทศการศึกษา

๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๖

คำนำ

ถ้าจะกล่าวให้สั้นที่สุด ข้อแตกต่างระหว่างการศึกษาแผนเก่าและการศึกษาแผนใหม่ก็คือ การศึกษาแผนเก่ามุ่งสอนหนังสือแต่การศึกษาแผนใหม่มุ่งสอนเด็กคนทั่วไปส่งบุตรหลานไปโรงเรียนเพื่อไปเรียนหนังสือ ดังนั้นเมื่อครูให้ทำงานอันจะเป็นประโยชน์ในการอบรมให้เด็กเจริญเติบโตโดยถูกวิธีทาง ผู้ปกครองก็มักจะคิดค้าน หว่าว่าโรงเรียนไม่ได้สอนหนังสือให้แก่เด็กตามที่ตนต้องการ

นักการศึกษาแผนใหม่มีความเห็นว่า ความรู้ด้านหนังสืออย่างเดียวไม่สามารถช่วยให้คนเป็นพลเมืองที่มีประโยชน์แก่ประเทศชาติได้ การท่องจำตำราได้เป็นเล่มๆ ไม่ใช่สิ่งที่ควรส่งเสริม เพราะเป็นการเบียดเบียนแรงงานโดยใช้เหตุทุกวันนี้หนังสือม้วนวางขายอยู่เกลื่อนกลาด ถ้าอยากจะรู้จักเบียดเบียนเฉพาะคนที่ต้องการก็พอ แทนที่จะให้เด็กท่องจำตำรา นักการศึกษาแผนใหม่กลับหันมาส่งเสริมความสามารถในด้านการคิดหาเหตุผล การวางตัวให้ถูกต้องในสังคม การช่วยตัวเองในเวลาทำงาน ความเข้าใจในระบบของสังคมและระบบของเศรษฐกิจ เช่น เป็นต้น

เมืองไทยกำลังจะเปลี่ยนระบบการศึกษามาเป็นแผนใหม่ การสอน การบริหารโรงเรียน การจัดหลักสูตร และการสอบไล่ย่อมจะต้องให้สอดคล้องกันไปด้วย เช่น แทนที่ครูจะสอนวิชา อ่านไทย คัดไทย เขียนไทย และเรียงความไทย ครูจะสอนวิชาภาษาไทยแต่อย่างเดียว แทนที่ครูจะสอนวิชาต่างๆ เป็นรายชั่วโมง ครูจะตั้งหน่วยกิจของงาน (unit of work) ร่วมกับเด็ก และทำงานตามแผนที่ได้วางไว้ แทนที่ครูจะให้เด็กจดตำรา และอธิบายใจความในตำราเป็นรายวิชา ครูจะให้เด็กได้มีกิจกรรม (activity) ต่างๆ ในชั้นเพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เรียน

โดยการกระทำ (Learning by Doing) แทนที่ครูจะออกกฎเกณฑ์ และข้อบังคับให้นักเรียนปฏิบัติตามเพื่อรักษาวินัยของโรงเรียนให้ดี ครูและนักเรียนจะประชุมกัน อภิปรายปัญหาว่าโรงเรียนควรจะมีข้อบังคับอย่างไร เมื่อตั้งเป็นข้อบังคับขึ้นแล้วนักเรียนต้องปฏิบัติตาม และนักเรียนเองจะเป็นผู้บังคับให้ตนรักษาวินัยเอง (self discipline) แม้แต่การสอบได้ แทนที่ครูจะประกาศว่าเด็กชายแดงสอบได้ร้อยละ ๗๕ ได้เป็นหนังสือของชั้น ครูจะจดไว้ในระเบียบ (record) ของเด็กชายแดงว่า ร่างกายแข็งแรง สุขภาพดี สายตาดี อายุทางสมอง ๑๑ ปี ๖ เดือน อายุการอ่านเท่ากับเด็กชั้นประถม ๕ สนใจเรียนมากกว่าสังคมศึกษา เช่นนี้เป็นต้น

เพื่อช่วยให้ท่านผู้อ่าน ได้มองเห็นความแตกต่างระหว่างการศึกษายุคเก่า และแผนใหม่อย่างชัดเจน น.ส. ร่องรัตน อัครภักดิ์ และนายเจริญ บุญญวัฒน์ จึงได้เรียบเรียงบทความขึ้นโดยอาศัยใจความในหนังสือ The Child and His Curriculum ของ J. M. Lee and D.M. Lee เป็นหลัก หวังว่าท่านผู้อ่านคงได้รับความแจ่มแจ้งจากบทความนี้เป็นอย่างดี.

ก่อ สวัสดิ์พานิชย์

ข้อแตกต่างของการศึกษาแผนเก่ากับแผนใหม่ ว่าด้วยจุดประสงค์

—๑—

แผนเก่า มุ่งเตรียมเด็กเพื่อชีวิตในอนาคต คือมุ่งให้เด็กเป็นผู้รอบรู้และสามารถ
ในภายหน้า เช่น ให้รู้จักหน้าที่ของบุคคล รู้จักความเป็นไปของสังคม รู้จัก
อาชีพต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งมักจะยุ่งยากและมากเกินไปกว่าความจำเป็นของเด็ก
แผนใหม่ ให้เด็กเรียนจากชีวิตในปัจจุบันให้มากที่สุด คือ สอนให้เด็กรู้จัก
สังเกต รู้จักคิด และลงมือกระทำกิจกรรมต่างๆ ในขอบเขตของประสบการณ์
ของเด็ก

ข้อแตกต่าง ก. แผนเก่ามุ่งจะสอนข้อเท็จจริง (fact) ที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์
แก่เด็ก แต่แผนใหม่อบรมให้เด็กเข้าใจวิชาการในการศึกษา การงานตัวในสังคม
การรักษาสภาพ และอื่นๆ อีก นักเรียนได้เรียนรู้ ข้อเท็จจริงที่เหมาะสมกับวัย
ของตนจากการปฏิบัติ

ข. ทัศนคติความหมายของคำว่า "การเรียน " ไม่เหมือนกัน แผนเก่า
เข้าใจว่าการเรียนเป็นการสะสมความรู้ไว้ใช้ในเบื้องหน้า แต่แผนใหม่ว่าการ
เรียนคือขบวนการ ซึ่งไม่มีที่สิ้นสุด คนเราจะต้องเรียนจากประสบการณ์ตั้งแต่
เกิดจนตาย พุดง่าย ๆ ว่าคนเราควรจะมีชีวิตไปเรื่อย ๆ ไม่ว่าในวัยไหน การเรียน
ของคนแต่ละวัย ย่อมแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ของตน

ข้อควรคิด สันนิษฐานว่าในขณะนี้เราน่าจะถึงจะเป็นประโยชน์แก่เด็กในอนาคต
แต่กลับไม่เป็นประโยชน์เลยใน ๒๐ ปีข้างหน้า อย่างนั้นเราควรวางอย่างไร เพราะ
เหตุการณ์ของโลกเปลี่ยนแปลงไปเร็วมาก การสอนให้เด็กจำข้อเท็จจริง และให้เด็ก
รู้จักหาเหตุผล อย่างไหนจะดีกว่ากัน

-๒-

แผนเก่า สอนวิชาความรู้แก่เด็กจำเป็นในชีวิตผู้ใหญ่ คือหมายถึงวิชาต่างๆ ที่เด็กเรียนในชั้น เป็นวิชาที่เด็กจะได้ใช้ประโยชน์กับตัวเองเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว

แผนใหม่ สอนวิชาความรู้ ที่เด็กจำเป็นต้องรู้ในขณะนั้น เช่นสอนให้เด็กรู้จักรักษาความสะอาดของร่างกาย ได้แก่การรู้จักอาบน้ำ ตัดเล็บ แปรงฟัน ฯลฯ ให้เด็กรู้จักปฏิบัติตนให้เหมาะสมแก่สังคม รู้จักทำการทำงานที่ตนสามารถทำได้

งานนั้นเหมาะสมแก่กำลังและวัยของคน การสอนแผนใหม่ส่วนใหญ่หนักไปในทางปฏิบัติ เพื่อให้เด็กได้ประโยชน์จากการเรียนนั้นโดยแท้จริง

ข้อแตกต่าง ก. แผนเก่าว่าการเรียน คือการเตรียมตัวให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดี ดังนั้นจึงสอนแต่วิชาที่ผู้ใหญ่ควรจะรู้ ให้แก่เด็ก แต่แผนใหม่ว่าการเรียนเป็นการเจริญเติบโตทางสติปัญญาและทางกายของเด็ก การสอนสิ่งที่ส่งเสริมสติปัญญาและวัยของเด็ก ย่อมไม่ทำให้เกิดประโยชน์เต็มที่

ข. แผนเก่าวางจุดประสงค์ไว้เช่นนั้น เพราะขาดความรู้เรื่องพัฒนาการของเด็ก แต่บัดนี้จิตวิทยาในด้านเจริญไปมากแล้ว โรงเรียนจึงคิดแปลงการสอนให้เหมาะสมกับตัวเด็กได้ยิ่งขึ้น

ค. แผนเก่าเข้าใจว่ามีความรู้พวกหนึ่งเท่านั้นที่จำเป็นสำหรับทุกคน ฉะนั้นจึงจำกัดไว้โดยจะต้องสอนวิชานั้นๆ แต่แผนใหม่มองเห็นความจำเป็นของวิทยาการแผนใหม่ และเห็นว่าเด็กควรจะได้รับความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่เรื่อยๆ ไป หลักสูตรควรจะเปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญของสังคม

ข้อควรคิด คนเราจะเป็นผู้ใหญ่ได้ก็ต่อเมื่อโตเต็มโตไปถึงวัยนั้นแล้ว การบังคับให้เด็กประพฤติตัว หรือคิดอ่านเหมือนผู้ใหญ่ตั้งแต่อายุน้อยๆ จะไม่ตรงกับหลักธรรมชาติ

แผนเก่า มุ่งให้เด็กรับวัฒนธรรมที่ตกทอดกันมาตามลำดับ กล่าวคือให้เด็กได้รับวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ตามที่ได้เคยปฏิบัติกันมาโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง

แผนใหม่ พยายามให้เด็กเข้าใจถึงความจำเป็นทางสังคมและส่วนตัวของตนในปัจจุบัน และปรับปรุงวัฒนธรรมของชาติให้ดีขึ้น เช่นการใช้มีดแบบชาวเป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันมาแต่เดิม เมื่อนักเรียนได้เรียนเรื่องดังกล่าวแล้วก็จะได้ว่าเราได้หาวิธีปรับปรุงประเพณีให้ดีขึ้นแล้ว

ข้อแตกต่าง ก. แผนเก่า ว่าโรงเรียนมีหน้าที่รักษาวรรณธรรมของชาติ ฉะนั้นโรงเรียนต้องอบรมให้เด็กได้รับวัฒนธรรมที่ตกทอดกันมาเป็นลำดับ แต่แผนใหม่ว่าวัฒนธรรมย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ไม่มีการหยุดนิ่ง ฉะนั้นเด็กจึงควรจะได้รับ การอบรม ให้รู้จักแต่วัฒนธรรมในปัจจุบัน และรู้จักปรับปรุงตัวเองให้เข้ากับวัฒนธรรมในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

ข. แผนเก่า ยอมรับขนบธรรมเนียมเดิมโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง แต่แผนใหม่ต้องเลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีถูกต้องกับกาลสมัย และตัดแปลงสิ่งที่เห็นว่าไม่ดีให้ดีขึ้น

ข้อควรคิด แผนใหม่ว่าสมัยก่อนผู้ชายไทยนั่งผ่ามวง ถ้าจะปฏิบัติตามแผนเก่าเราก็คงนั่งผ่ามวงอยู่ตลอดไป แต่แผนใหม่มองเห็นว่าอิทธิพลของวัฒนธรรมทางตะวันตกมาทำให้วัฒนธรรมของเราเปลี่ยนแปลงไป ฉะนั้นจึงควรจะไปเปลี่ยนแปลงกันบ้าง วัฒนธรรมก็เหมือนกับสิ่งอื่นในโลกย่อมต้องเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เราจะคอยแต่รักษารูปแบบเก่าไว้เท่านั้นหรือ ส่วนแผนเก่าก็ว่าตามความ

เป็นจริงแผนเก่าก็เปลี่ยนแปลงบ้างอยู่แต่
 ไม่ใช่ไม่เปลี่ยนแปลงเลยดังพวก
 แผนใหม่ก็ดำงักทำไม การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมเดิมของเราตามแผนใหม่มัก
 จะรวดเร็วเกินไปโดยไม่ระวัง คือไปเราจะไม่ทำอะไรที่เห็นดีแต่แสดงให้เห็นว่าชาติ
 ของเราแตกต่างกับชาติอื่น คิดประของไทยจะเสื่อมศูนย์ พุทธศาสนาจะเปลี่ยน
 รูปไป เพลงไทยเดิมจะหมดไปเหลือแต่เพลงสากล ชื่อฟ้าหัดคาโบสถ์จะเปลี่ยน
 รูปไปอย่างน่าเสียดาย ฯลฯ ลักษณะต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นว่าเป็นคนไทยหรือชาติ
 ไทยสงสัยว่าจะยึดเยื้อไปอีกสักเท่าไร

-๔-

แผนเก่า แยกโรงเรียนออกจากชุมชนชน กล่าวคือโรงเรียนดำเนินงานโดย
 เอกเทศไม่เอาใจใส่คือสภาพชุมชนของคน เพิ่งแต่การให้วิชาความรู้ถ่าย
 เดียว ไม่คำนึงถึงว่าความรู้นั้นจะเป็นประโยชน์แก่การชุมชนหรือไม่

แผนใหม่ พยายามใช้แหล่งวิชาความรู้จากชุมชนให้เกิดประโยชน์แก่โรงเรียน
 เช่น เชิญบุคคลที่มีความรู้ในชุมชนนั้นมาปาฐกถา หรืออธิบายความรู้บาง
 อย่าง หรือพานักเรียนเที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ อันจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้
 แก่นักเรียน

ข้อแตกต่าง ก. แผนเก่า ว่าอิทธิพลของชุมชนทำให้การสอนการเรียนไม่
 ดำเนินตามทางที่ต้องการ ฉะนั้นจึงแยกโรงเรียนออกจากชุมชนโดยไม่ให้
 เด็กไปเกี่ยวข้อง ส่วนแผนใหม่ว่าโรงเรียนจะแยกตัวจากชุมชนไม่ได้ เพราะ
 เด็กและโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน แม้จะสร้างรั้วรอบขอบชิดให้แต่
 ไรก็ตามชุมชนไม่พ้น ฉะนั้นจึงควรที่จะหันไปศึกษาชุมชนและใช้แหล่งวิชา
 ในชุมชนให้เป็นประโยชน์จะดีกว่า

ข. แผนเก่า ถ้าทำให้เด็กมีความรู้ ติดตัวไปชุดหนึ่งแล้ว ก็
สามารถจะไปดำรงชีวิตได้อย่างราบรื่น แต่แผนใหม่ถ้าเด็กไม่เข้าใจปัญหาอัน
ระดับชั้นของชุมชนแล้วจะดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนนั้นให้ราบรื่นได้ยาก

ค. ตามความคิดของแผนเก่าโรงเรียนผูกขาดการสอนโดยไม่ให้ผู้
ปกครองเข้ามายุ่ง แต่แผนใหม่ว่าเมื่อเรารับเอาลูกเขามาสอนเราควรจะต้องสอนให้
ถูกใจผู้ปกครอง ฉะนั้นจึงควรจะต้องปรึกษากับผู้ปกครองทุกเวลา

ข้อควรคิด ถ้าจะถือตามแผนเก่า เราต้องการอบรมเด็กให้มีความรู้ไปใช้
ในอนเป็นผู้ใหญ่แล้ว ทำไมเราจึงไม่สอนให้เด็กเข้าใจปัญหาของผู้ใหญ่ ซึ่ง
อยู่ร่วมกันในชุมชนเดียวกันตั้งแต่ตอนอยู่ในโรงเรียน ซึ่งจะทำให้การสอนนั้นๆ
เกิดผลมากกว่าเดิม

แผนเก่า ตั้งความมุ่งหมายและเนื้อเรื่องการสอนตายตัว กล่าวคือได้จุดประสงค์
ว่าจะสอนเรื่องใดอย่างไร ก็ดำเนินการสอนตามแบบเดิมตลอดไป

แผนใหม่ ตั้งความมุ่งหมายและเนื้อเรื่องเป็นไปตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม
เช่นในปีใดหรือภาคใดโรคระบาดมาก การสอนวิชาสุขศึกษาที่หนักไปในเรื่องโรค
นั้นมากกว่าโรคอื่น ไม่ใช่สอนเท่ากันหรือเหมือนกันทุกปี

ข้อแตกต่าง แผนเก่าว่าระบบการศึกษาต้องมีระเบียบแบบแผนตายตัวจะเปลี่ยนแปลง
ไม่ได้เพราะได้วางไว้ดีแล้ว ส่วนแผนใหม่ว่าแบบแผนของการศึกษาจะ
หยุดอยู่กับที่ไม่ได้จะต้องเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ให้เหมาะสมกับกาลสมัย

ข้อควรคิด ก. ถ้าจะถือตามแผนใหม่ว่าความมุ่งหมายและเนื้อเรื่อง ที่สอนจะ

ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของสังคมแล้ว เราต้องเปลี่ยนกันทุกปี หรือ เพราะสังคมเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ โดยไม่มีหยุดยั้ง

ข. ถ้าจะถือตามแผนเก่าว่าความมุ่งหมายและเนื้อเรื่องที่สอนจะต้อง อยู่คงที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้แล้ว เราแน่ใจได้หรือว่าจุดประสงค์และเนื้อเรื่องที่เรากำลังสอนถึงที่สุดแล้ว

ว่าด้วยการเรียนและการสอน

-๖-

แผนเก่า การเรียนดำเนินไป ตามคำสั่งของ ครูและระเบียบ แบบแผนที่ ได้วางไว้ ส่วนเนื้อเรื่องก็ดำเนินไปตามแบบเรียน

แผนใหม่ การเรียนของนักเรียนเป็นการเรียนจากประสบการณ์ซึ่ง ได้จากการ วางแผนงานการค้นคว้า การคิดและการสรุปปัญหาเข้าด้วยกัน ทักถามหา ความว่านักเรียนและครูร่วมกันปฏิบัติงานโดยไม่ใครสั่ง เป็นการเรียนด้วยความสมัครใจ

ข้อแตกต่าง ก. แผนเก่า ว่าครูต้องดำเนินการสอนตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ เห็นตอนหนึ่งในเรื่องการเรียนและการสอน หลักสูตรและประมวลการสอนต้อง เป็นไปตามกฎข้อบังคับ ส่วนแผนใหม่นั้น โรงเรียนมีอิสระที่จะเปลี่ยนแปลง ให้ เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและความต้องการของโรงเรียน

ข. วิธีสอนและแบบเรียน ตามแผนเก่านักเรียนต้องเรียนเหมือนกันหมดตามแผนใหม่ความต้องการและความจำเป็นของนักเรียนแต่ละท้องถิ่นไม่ เหมือนกัน ดังนั้นวิธีสอนและความรู้ที่แท้จริงควรแตกต่างกัน

ข้อควรคิด ถ้าว่าโรงเรียนจะดำเนินการสอนกันอย่างไร ถ้าไม่มีประมวลและหลักสูตรเหมือนกัน ตอบว่าถ้าหากว่าการศึกษากว้างไปไกลกว่านั้นนักเรียนควรจะเรียนวิชาต่าง ๆ และกระทำกิจกรรมให้เหมาะสมแก่สภาพท้องถิ่น ๆ โดยวางระดับต่าง ๆ ให้ความรู้ที่นักเรียนจะต้องเรียนอะไรบ้าง ส่วนการจัดรายละเอียดในหลักสูตรเป็นหน้าที่ของนักการศึกษาประจำท้องถิ่น

—๗—

แผนเก่า ครุตั้งงาน สอบถามและวัดผลการเรียน (สอบ) แต่ผู้เดียว
แผนใหม่ นักเรียนให้งานตนเอง อภิปรายสิ่งที่ได้ค้นพบเอง และวัดผลของการเรียนโดยเด็กและครูร่วมกันทำ

ข้อแตกต่าง แผนเก่าครูเป็นผู้อธิบาย ให้ความรู้และสอบถาม เช่น สอนว่ารากคนไม่ยอมดูคนเป็นอาหาร ครูเล่าให้เด็กฟังโดยตลอด ส่วนแผนใหม่ให้นักเรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้โดยครูเป็นผู้นำ นักเรียนปฏิบัติงานด้วยตนเอง รู้จักสังเกต ครูล่องเรื่องเดียวกันให้เด็กหาคนไม่ยอมราก ทดลองร่วมกันว่ารากคนเป็นอาหารจริงหรือไม่ ช่วยกันค้นคว้าสังเกตและสรุป ว่าสิ่งที่ตนเรียนนั้น เป็นความจริงแค่ไหน

ข้อควรคิด ถ้าเช่นนั้นครูแทบจะไม่ต้องสอนวิชาความรู้ให้แก่เด็ก เพราะแผนใหม่มุ่งให้เด็กค้นคว้าและสังเกตพร้อมทั้งลงมือปฏิบัติ หน้าที่ของครูคงจะน้อยไป แท้จริงการแนะนำจะเป็นผู้ช่วยเหลือ เด็กกเป็นการเล่นวิธีหนึ่งซึ่งครูต้องทำหาท่อย่างหนักเพราะครูช่วยให้เด็กคิดมากขึ้น เมื่อคิดแล้วก็นำใจ สันใจแล้วก็นำมาทำ ยิ่งเด็กทำมากครูก็นิ่งมากตามไปด้วย (เรื่องงานของครูในปรีดถุเขตรัฐการณ์เทศการศึกษามณฑล ๒ ประกอบด้วย)

แผนเก่า โรงเรียนสอนให้เด็กเกิดความชำนาญและความสามารถโดยวิธีให้แบบฝึกหัด ซึ่งไม่เกี่ยวกับความต้องการของเด็ก เช่นให้เด็กทำโจทย์เลขยาก ๆ ซึ่งเด็กไม่ทราบว่าจะทำไปทำไม

แผนใหม่ โรงเรียนจัดสอนให้เด็กเกิดความชำนาญและความสามารถในทางที่เด็กต้องการเช่นเด็กรักดูควาอยากจะมีควาชำนาญให้มากขึ้นในการคุณเลข ครูก้ให้แบบฝึกหัดเกี่ยวกับการคุณเพิ่มเติม แต่ถ้เด็กแะครเห็นว้ได้เรียนมากพอแล้วในเรื่องการคุณ อยากจะเรียนเรื่องหาร ครูก้ให้ฝึกหัดเพิ่มเติมในเรื่องหาร

ข้อแตกต่าง ก. ตามแผนเก่า ครูแยกกันสอนวิชาไวยากรณ์ไทย เรื่องควาอ่าน เขาเรื่องครแต่ละคนยอมสอนให้เด็กสนใจในวิชาของตนเป็นวิชาๆ ไป ตามแผนใหม่ทุกวิชาทักถ้าวมาข้างต้น ครูสอนให้มีความสัมพันธ์กัน เช่นให้เขาไวยากรณ์มาใช้ในเรื่องควา เขาควารู้ ในอ่านเขาเรื่องมาแต่งเป็นเรื่องควา

ข. ตามแผนเก่า นักเรียนต้องเรียนวิชาไวยากรณ์ไทย และทำแบบฝึกหัดไวยากรณ์ไทย โดยเด็กไม่ม่ักสนใจในวิชานั้น ตามแผนใหม่เด็กคนใดชอบเรียนวิชาไหนโดยเฉพาะครูก้หาทางส่งเสริม เช่นในชั้นเดียวกันเด็กบางคนเรียนอ่านได้เร็วมากในขณะที่เดียวกันเด็กส่วนมากอ่านได้พอประมาณ ครูก้ต้องหาทางช่วยเด็กที่อ่านได้เร็วมากโดยหาหนังสือพิเศษให้เด็กอ่าน ส่วนวิชาที่เด็กอ่อนครยอมพยายามค้นหาข้อบกพร่องและหาทางแก้ไขให้เด็กเรียนดีขึ้น มีใช้ว้จะให้เด็กเรียนแต่วิชาที่ตนถนัดทั้งหมด

ข้อควรคิด ถ้าถามว่าเด็กทั้งชั้นเรียนไม่เหมือนกัน ครูจะมีความลำบากในการสอนหรือไม่ ตอบว่าตามหลักจิตวิทยาเด็กมีความสามารถทางสมองไม่เหมือนกัน ดังนั้นการให้ความรู้แก่เด็กก็ควรจะต้องแตกต่างกัน เช่นครูให้ทำแบบฝึกหัดเดาว่าด้วยการคูณมาตรา เด็กฉลาดทำแบบฝึกหัดได้ ๕ ข้อ เด็กปานกลางทำได้ ๓ ข้อ ส่วนเด็กโง่ทำได้เพียงข้อเดียวในระยะเวลาที่ครูกำหนดให้ ทักถ้าจะเห็นได้ว่าหลักของการสอนแบบใหม่ก็คือนักเรียนได้เรียนตามความสามารถของตนแล้วการเรียนย่อมเกิดผล

—๙—

แผนเก่า นักเรียนรู้อะไรเกี่ยวกับชีวิตโดยศึกษาจากตำรา เป็นการเรียนที่ถ่ายทอดจากตำราโดยไม่พยายามหาความชำนาญจากบุคคลหรือสภาพแวดล้อม

แผนใหม่ นักเรียนเรียนรู้อะไรเกี่ยวกับชีวิตโดยได้ปฏิบัติจริง ๆ คือได้ลงมือทำงานร่วมกับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน และทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เช่น ในการสอนศีลธรรมครูไม่จำเป็นต้องสอนเฉพาะในชั่วโมงศีลธรรมเท่านั้น ตลอดระยะเวลาที่เด็กอยู่ในโรงเรียน ครูมีโอกาสดูสอนได้เสมอ ข้อแตกต่าง ก. ในแผนเก่าถ้าเด็กเรียนภูมิศาสตร์ว่าด้วย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ครูก็เป็นผู้เล่าเรื่องจังหวัดนั้นให้เด็กฟังโดยละเอียด แล้วให้เด็กจดไว้เป็นตำราเรียนต่อไป แผนใหม่เรียนเรื่องเดียวกันโดยให้เด็กเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้มาแลกเปลี่ยนกันเช่นถามว่าเด็กอยากรู้เรื่องจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเกี่ยวกับอะไรบ้าง ใครเคยไปจังหวัดนั้นมาแล้ว ให้ออกมาเล่าเรื่อง ให้หารูปภาพมาดู ภาพถ่ายเป็นอุปกรณ์การสอน หรือถ้าไม่ลำบากจนเกินไปอาจจะพาเด็กไปเที่ยวจังหวัดนั้นก็ได้

ข. ในแผนเก่า ครูเพิ่งแต่งแต่สอนในห้องเรียนเท่านั้น และครูรับ
 เหมาเป็นผู้ให้ความรู้ฝ่ายเดียว แผนใหม่ครูขอความร่วมมือจากบุคคลภายนอก
 ที่มีความรู้เฉพาะในวิชานั้นเช่นเชิญผู้เชี่ยวชาญในทางกสิกรรมมาเล่าเรื่องการทำ
 สัตว์โดยใช้ปฏิกิริยาเคมีและบางครั้งก็ทดลองให้ดูจริง ๆ
 ข้อควรคิด ครูต้องเปลี่ยนวิธีสอนหลาย ๆ อย่าง บางครั้งไปเรียนนอกห้อง
 เรียนได้ ครูไม่ควรคิดว่าเรียนในห้องเรียนเท่านั้นก็เพียงพอ ขบวนการ บุคคล
 และสถานที่เป็นแหล่งให้วิชาเป็นอย่างดี

-๑๐-

แผนเก่า สิ่งที่ต้องเรียนนั้นต้องเรียงตามบทเรียนในตำรา เช่นแบ่งวิชาเลขคณิต
 ที่ต้องเรียนในชั้น ป. ๓ เป็นวิชาทศนิยมเล็กจนเรียนในชั้น ป. ๒ ถ้านักเรียน
 เรียนเลขคณิตจบหลักสูตร ป. ๓ ก่อนถึงชั้นนี้ ครูก็ไม่สอนต่อไปแต่บทสอน
 บทเรียนเก่าซ้ำซากจนบางททำให้เด็กเบื่อ

แผนใหม่ สิ่งที่ต้องเรียนนั้นต้องให้เหมาะไปตามขั้นของความสามารถในวัยของ
 เด็ก คือในชั้นหนึ่ง ๆ มีเด็กมีความรู้ไม่เสมอกัน ครูต้องพยายามช่วยเป็นราย
 บุคคลเพื่อให้เด็กเรียนเรียนได้ผลดี เช่นสิ่งที่เรียนตามหลักสูตร (ที่ไม่กำหนด
 ตายตัว) กำหนดให้เรียนในชั้นสูง แต่ในกิจกรรมที่เด็กกระทำเด็กอยากทราบ
 ในสิ่งนั้น และครูพิจารณาเห็นว่าไม่เกินความสามารถในวัยของเด็กนั้น ครูก็จัด
 การสอนโดยไม่ต้องรอไปสอนชั้นสูงขึ้นไป

ข้อแตกต่าง ในแผนเก่าเด็กเรียนวิชาต่าง ๆ ตามลำดับในบทเรียนที่กำหนดไว้
 จะเปลี่ยนไม่ได้ แผนใหม่ครูเลือกบทเรียนให้เหมาะแก่วัยและสมรรถนะของเด็ก เด็ก
 บางคนอายุเท่ากันแต่มีปัญญาทางสมองแตกต่างกัน ครูจึงให้ความรู้และให้งาน

แก่เด็กไม่เหมือนกันด้วย เด็กบางคนชอบเรียนภาษามากกว่าคำนวณ บางคนชอบงานที่เกี่ยวกับหัตถศึกษาทำให้งานเด็กให้เหมาะแก่ความสามารถของเด็ก ข้อควรคิด ถามว่าการสอนเช่นนั้นจะไม่ทันตามหลักสูตรที่วางไว้ เพราะมีแต่เพียงแต่ถึงความสามารถของแต่ละบุคคล ตอบว่าถ้ายังใช้หลักสูตรเก่าก็ทำไม่ได้ แต่ถ้าใช้การสอนแผนใหม่หลักสูตรก็จะต้องเปลี่ยนแปลงไปบ้าง นอกจากนั้นวิธีสอนได้ยังจะต้องเปลี่ยนตามไปอีก เพราะหลักสูตรวิธีสอนและการวัดผล (การสอบ) จะต้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

ว่าด้วยการจัดรายการวิชา

—๑๑—

แผนเก่า หลักสูตรจัดแยกวิชาออกเป็นเอกเทศไม่สัมพันธ์กับวิชาอื่น แผนใหม่ ไม่จัดแยกเป็นวิชาเฉพาะอย่าง แต่สอนวิชาเป็นหมวดเพื่อให้ความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ ด้วย ข้อแตกต่าง แผนเก่าครูสอนแต่ความรู้ของโรงเรียนของตน สอนให้เด็กวาดเขียนรูปดอกไม้ สอนธรรมชาติศึกษาเรื่องกบ จะเห็นได้ว่าบทเรียนแต่ละวิชาไม่สัมพันธ์กันเลย แผนใหม่สอนวิชาต่างๆ ให้สัมพันธ์กัน เช่น สอนเรื่องโรงเรียนของฉันทน์ ในวิชาแต่งความ เมื่อสอนวาดเขียนก็ให้เด็กวาดรูปโรงเรียน สำนวนพญาสวนดอกไม้ สอนธรรมชาติศึกษาว่าด้วยดอกไม้และผีเสื้อที่มีในโรงเรียน เด็กก็จะสนใจในวิชาต่างๆ ที่เรียนและเข้าใจมากยิ่งขึ้น ข้อควรคิด ประมวลผลการสอนประจำเดือนบังคับให้ครูสอนวิชานั้นๆ ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้และเรียงตามลำดับความสำคัญ แผนใหม่มีความเห็นว่าควร

จะเลือกเอาวิชาต่าง ๆ ที่จัดอยู่ในหมวดเดียวกันสอน ไม่จำเป็นต้องดำเนินตาม
ประมวลการสอนเดิมไป เพราะประมวลการสอนไม่ควรบังคับให้ครูทำตามทุก
บรรทัดทุกตอนไป

-๑๒-

แผนเก่า รายการวิชาต่าง ๆ นั้น ครูหรือเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาจัดไว้ตายตัว
แผนใหม่ รายการวิชาต่าง ๆ นั้น ครูหรือเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาจัดไว้ให้อย่าง
กว้าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ได้ดัดแปลงแก้ไขให้เหมาะกับนักเรียน

ข้อแตกต่าง ก. แผนเก่า เจ้าหน้าที่ทางการศึกษาได้จัดให้นักเรียนเรียนวิชา
ต่าง ๆ เหมือนกันหมดทุกท้องถิ่น ซึ่งความจริงความต้องการของแต่ละท้องถิ่น
ไม่เหมือนกัน นักเรียนควรจะได้รับความรู้ความชำนาญต่างกันออกไป แผนใหม่
การจัดการศึกษาวางหลักไว้อย่างกว้าง ๆ ครูและนักเรียนดัดแปลงได้ เช่น ทาง
ภาคใต้มีการปลูกยางกันมาก นักเรียนควรจะได้เรียนรู้เรื่องยางมากกว่านักเรียน
ที่อยู่ทางภาคเหนือซึ่งมีการปลูกคันฉัก

ข. แผนเก่า ในการสอนครูไม่มีสิทธิ์ที่จะเสนอว่าควรจะสอนวิชา
ไหนวิชาไหน เจ้าหน้าที่กระทรวงเป็นผู้กำหนด แผนใหม่ความต้องการของครูและ
นักเรียน มีส่วนช่วยในการกำหนดวิชาว่าจะเรียนอะไรมากน้อยแค่ไหน

ข้อควรคิด ถ้ามองว่าถ้าจัดแผนใหม่ การศึกษาย่อมยิ่งหย่อนกว่ากัน จะเอาอะไร
เป็นมาตรฐานวัดความรู้ของนักเรียน ตอบว่าความต้องการของแต่ละท้องถิ่นไม่
เหมือนกันดังนั้นการเรียนจึงไม่ควรเหมือนกันหมดทุกวิชา

แผนเก่า เนื้อเรื่องที่สอนหนักไปในทางที่เด็กจะต้องใช้สมองเท่านั้น คือ ในการเรียนวิชาต่าง ๆ มุ่งให้เด็กใช้สมองหรือความจำเป็นส่วนมาก

แผนใหม่ เนื้อเรื่องที่สอนหนักไปในทางที่จะให้เด็กได้มีประสบการณ์ ซึ่งเขาไปใช้เป็นประโยชน์โดยตรงได้ คือ ให้เด็กได้มีได้ทัศนศึกษาและได้ใช้แหล่งวิชาจากชุมชนให้มาก

ข้อแตกต่าง ก. แผนเก่า สอนการทำส่วนโดยไม่ลงมือทำจริง ครูเป็นแต่เพียงอธิบายให้นักเรียนเข้าใจเท่านั้น แผนใหม่สอนการทำส่วนโดยการพานักเรียนลงไปยังพื่นดินช่วยกันค้ายหญ้า พรุนดิน เพาะพันธุ์ไม้ และลงมือปลูกด้วยตนเอง

ข. ตามแผนเก่า ครูนึกว่าผลของการเรียน คือ ข้อเท็จจริงซึ่งนักเรียนจำได้ แต่แผนใหม่กล่าวถึงผลของการเรียนคือการรู้จักคิดและรู้จักทำาง่าย ๆ ว่าถ้ารู้จริงก็ต้องทำได้ด้วยไม่ใช่จำเอาไว้อย่างไร

ข้อควรคิด ถามว่าการสอนตามแผนใหม่เปิดองเวลาามาก จะทำได้อย่างไร ถ้าสอนตามแผนเก่าวิชาหนึ่งชั่วโมงหนึ่ง ส่วนสอนโดยให้เด็กปฏิบัติ พาเด็กไปนอกสถานที่ยอมใช้เวลานานมากเกรงว่าจะสอนไม่ทันหลักสูตร ตอบว่าครูควรพิจารณาว่าสอนกินเวลานานแต่เด็กได้ประโยชน์จากการเรียนมาก กับสอนเวลาน้อย เด็กเรียนแล้วนำเขาไปปฏิบัติไม่ได้ อย่างไหนจะมีประโยชน์กว่ากัน การสอนตามแผนใหม่ลงทุนครั้งเดียวก็ได้ผล ตามแผนเก่าต้องลงทุนหลายครั้งเสียเวลามากกว่าแล้วบางที่ยังไม่ปรากฏผล

-๑๔-

แผนใหม่ แบ่งแยกหลักสูตรและกิจกรรมนอกหลักสูตรออกจากกันอย่างเด็ดขาด
แผนเก่า ประสิทธิภาพทั้งหมดของนักเรียน แม้จะเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตร
 ก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรด้วย

ข้อแตกต่าง แผนเก่ากำหนดวิชาต่าง ๆ ให้เรียนในหลักสูตร เช่น อ่าน, คิด,
 เขียน, แต่งความ, เลข ฯลฯ ส่วนกิจกรรมบางอย่างเรียนนอกเวลาเรียนโดยไม่
 เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเลย แผนใหม่การเรียนธรรมชาติศึกษาว่าด้วยเรื่องต้นไม้
 และสัตว์ เรียนประวัติศาสตร์เรื่องโบราณวัตถุ ครูให้นักเรียนได้กระทำกิจกรรม
 นั้นจริง ๆ เช่น ไปเที่ยวพิพิธภัณฑ์ เพื่อดูโบราณวัตถุ ไปศึกษาเรื่องสัตว์และ
 ต้นไม้นอกห้องเรียนนับเป็นกิจกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักสูตรด้วย

ข้อควรคิด ถ้ามองว่ากิจกรรมนอกหลักสูตรมาก จะทำให้การเรียนในทางด้าน
 วิชาการเฉยไปหรือ ตอบว่าการเรียนนอกสถานที่และกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียน
 กระทำแท้จริงเป็นส่วนหนึ่งของวิชาความรู้ทั้งสิ้น ดังนั้นจึงไม่ควรจะแยกกิจกรรม
 ของโรงเรียนเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตร

ว่าด้วยวินัย

-๑๕-

แผนเก่า นักเรียนถูกบังคับโดยกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัด กฎนั้นตายตัวและคิดแปดง
 ไม่ได้ นักเรียนไม่มีสิทธิ์ออกความเห็นแต่ต้องทำตามอย่างเดียว

แผนใหม่ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้บุคคลิกภาพที่มีอยู่แตกต่างกันเต็มทุกด้าน

คือครูและนักเรียนร่วมกันตกลงข้อบังคับของโรงเรียน นักเรียนทุกคนมีสิทธิออกความเห็นในการตั้งกฎเกณฑ์นั้น ๆ

ข้อแตกต่าง ก. แผนเก่าครูเป็นผู้ตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นในโรงเรียนและในห้องเรียน นักเรียนทุกคนปฏิบัติตามกฎนั้นทุกคน แผนใหม่ครูและนักเรียนร่วมกันตกลงกฎเกณฑ์นักเรียนมีสิทธิคัดค้านและให้ความคิดความเห็น

ข. แผนเก่า นักเรียนทั้งชั้นปฏิบัติตามคำสั่งของครูเหมือนกันหมด เมื่อมีความผิดเกิดขึ้นครูเป็นผู้พาดพิงโทษนักเรียนแค่ฝ่ายเดียว แผนใหม่ครูให้นักเรียนได้มีส่วนพาดพิงโทษของตนตามกฎเกณฑ์ที่ตนได้มีส่วนร่วมตกลง

ค. แผนเก่า เด็กคนใดไม่ทำงานตามที่ครูสั่งย่อมถูกทำโทษ แผนใหม่ครูพิจารณาว่าเด็กทำผิดเพราะเหตุไร ถ้าเป็นเพราะความบกพร่องทางจิตใจบางอย่างครูย่อมหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่องอันนั้นแทนที่จะลงโทษ โดยไม่ได้ใคร่ครวญ

-๑๖-

แผนเก่า รักษาวินัยโดยอาศัยแรงบังคับภายนอก กล่าวคือครูและโรงเรียนเป็นผู้วางกฎเกณฑ์ และดูแลไม่ให้นักเรียนฝ่าฝืน การรักษาวินัยไม่ได้เป็นไปตามใจสมัครของตัวนักเรียนเอง

แผนใหม่ รักษาวินัยโดยอาศัยความสมัครใจของนักเรียนเองทั้งนี้เพราะถือว่านักเรียนเองเป็นผู้บัญญัติกฎของโรงเรียน

ข้อแตกต่าง ก. แผนเก่า กฎเกณฑ์ที่ครูตั้งขึ้นนักเรียนต้องปฏิบัติตาม ถ้าฝ่าฝืนย่อมมีความผิด แผนใหม่นักเรียนเป็นผู้ตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นเองโดยใช้ความเห็นส่วนมากเป็นหลัก

ข. แผนเก่า นักเรียนรู้สึกว่าคุณครูคนไหนปฏิบัติดีตามกฎเกณฑ์ของ
แผนใหม่นักเรียนรู้สึกว่าคุณครูคนไหน ๆ คนมีส่วนของตัวเอง ฉะนั้นจึงรู้สึกความ
จำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามโดยไม่ลำบากใจ

ขอควรคิด ถ้าไม่มีฉันทะในโรงเรียนเดี๋ยวนี้เด็กจะอดทนมาก แท้จริงแผนใหม่
ไม่ได้หมายความว่าไม่มีฉันทะ แต่หมายถึงให้นักเรียนเป็นผู้ตั้งกฎเกณฑ์กันเอง
แล้วเด็กจะช่วยกันรักษากฎเกณฑ์นั้นได้ดีกว่าครูเป็นผู้ตั้งกฎเกณฑ์เสียเอง

-๑๗-

แผนเก่า นักเรียนแข่งขันกันมาก ตั้งหน้าตั้งตาจะเอาชนะเพื่อนฝ่ายเดียว
แผนใหม่ นักเรียนร่วมมือกับเพื่อน เพื่อช่วยเหลือกันทำงานให้บรรลุถึงจุด
หมายปลายทางด้วยกัน

ขอแตกต่าง ก. แผนเก่า นักเรียนแต่ละคนต่างแข่งขันกัน เช่นถ้าใครคนหนึ่ง
ทำอะไรเสร็จก่อนถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ชนะ แผนใหม่งานต่าง ๆ แบ่งให้นักเรียนร่วม
รับผิดชอบและดำเนินงานไปด้วยกัน ทุกคนต่างมีส่วนในงานนั้น ๆ เช่นแบ่งกัน
ทำสวนดอกไม้ ทุกคนร่วมกันปฏิบัติงานนั้น ๆ

ข. แผนเก่า มุ่งให้เด็กแต่ละคนทำงานในส่วนเฉพาะของตนเอง แผน
ใหม่มุ่งให้เด็กทำงานร่วมกัน

ขอควรคิด ถ้าถามว่าถ้าให้เด็กทำงานร่วมกันเต็มอก ย่อมจะไม่เห็นว่าผู้ใดมีความ
สามารถในทางใดเหมือนให้ทำเป็นรายบุคคลไป ตอบว่าที่จริงแม้จะทำงานเป็น
หมู่คณะ ครูก็ย่อมรู้จักเด็กแต่ละเด็กให้งานให้เหมาะแก่เด็ก ทั้งยังฝึกเด็กให้
รู้จักการร่วมมือร่วมใจกันทำงานอีกด้วย

ว่าด้วยการบริหารงานของโรงเรียน

—๑๘—

แผนเก่า ต้องเป็นไปตามระเบียบงานอย่างเคร่งครัด เพื่อผลทางประสิทธิภาพ
คือทางโรงเรียนจัดระเบียบงานไว้ตายตัว และบังคับให้ทุกคนต้องทำตามระเบียบ
แผนใหม่ สิ่งเดิมให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพของนักเรียน ในการศึกษา
ทุกวิถีทางกล่าวคือ การบริหารมุ่งผลแก่นักเรียนเป็นหลัก ฉะนั้นจึงพยายาม
ปรับปรุงการสอนทุกวิถีทาง ไม่วางกฎเกณฑ์ไว้ตายตัว

ข้อแตกต่าง ก. แผนเก่า โรงเรียนเปลี่ยนแปลงระเบียบต่าง ๆ ไม่ได้ ต้อง
ดำเนินตามกฎเกณฑ์ที่กระทรวงตั้งขึ้นไว้เสมอ แผนใหม่ สิ่งใดที่ปรับปรุงให้
กิจการของโรงเรียนดีขึ้นครูยอมจัดทำเสมอ

ข. แผนเก่า โรงเรียนดำเนินการสอนโดยยึดถือหลักสูตรเป็นสำคัญ
โดยไม่พ่วงถึงถึงกิจกรรมพิเศษ ส่วนแผนใหม่โรงเรียนมุ่งปรับปรุงวิธีสอนโดย
ถือเอานักเรียนเป็นหลัก พยายามสร้างความสนใจของเด็กให้อยากเรียนให้มากที่สุด
สุดโดยให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ให้มาก

ข้อควรคิด ถ้าถามว่าถ้าไม่ทำตามระเบียบข้อบังคับทางโรงเรียนได้จุดตรงไหนเป็น
ความผิดหรือ ตอบว่าแผนใหม่มุ่งหมายว่า สิ่งใดที่จะช่วยให้เด็กได้รับความ
รู้มากหรือทำให้เด็กมีความสนใจมากขึ้น ครูควรจะนำวิธีนั้น ๆ มาใช้
โดยดัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสม

—๑๙—

แผนเก่า วางอัตราเวลาแยกเป็นชั่วโมงตายตัว และเปิดโอกาสให้เปลี่ยนแปลง

แต่เพียงเล็กน้อย เช่นในการสอนบทเรียนหนึ่งๆ โรงเรียนกำหนดจำนวนชั่วโมงไว้ตายตัวเมื่อถึงเวลาเรียนชั่วโมงใด ครูและนักเรียนก็สอนและเรียนวิชานั้น
 แผนใหม่ วางอัตราเวลาไว้อย่างกว้างๆ เพื่อให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงได้มากๆ ตัวอย่างเช่น โรงเรียนจัดตารางสอนครึ่งวันเช้าเรียนวิชาภาษา ครึ่งวันบ่ายเรียนสังคมศึกษา ฉะนั้นครูจึงจัดแบ่งเวลาสอนตามความสนใจของเด็กได้มาก ไม่มีการขีดคั่นว่าชั่วโมงที่หนึ่งจะต้องเรียนวิชานั้น ชั่วโมงที่สองต้องเรียนวิชานี้ ข้อแตกต่าง ก. แผนเก่า วิชาหนึ่งกำหนดลงไปว่าต้องสอนหนึ่งชั่วโมง แผนใหม่ตารางเวลาแบ่งไว้อย่างกว้างๆ ถ้าเด็กสนใจในวิชานั้นเขาก็สอนต่อไปอีก ไม่กำหนดว่าต้องสอนได้เพียงหนึ่งชั่วโมงเท่านั้น

ข. แผนเก่าทางโรงเรียนกำหนดเวลาในตารางสอนไว้ นักเรียนจะต้องเรียนไปตามตารางที่กำหนดไว้ แผนใหม่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดเวลาว่าระยะเวลานานๆ ใดต้องการจะเรียนรู้อะไรถึงขั้นไหนๆ เช่น ตอนเช้าเรียนการทำสวนภาคฤดูร้อนหนึ่งชั่วโมง ถ้าเด็กสนใจอยากจะทำสวนต่อครูก็พานักเรียนลงไปตักสวนต่อจากนั้นนักเรียนก็ทำสวนจริงๆ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการสอนที่กำหนดเพียง ๑ ชั่วโมง จึงไม่พอ

ข้อควรคิด ถ้ามองว่าจะกำหนดเวลาในตารางสอน อย่างไรถ้าไม่แบ่งกำหนดลงไปโดยเฉพาะเป็นชั่วโมงๆ ไป ตอบว่าตารางสอนแผนใหม่ไม่กำหนดชั่วโมงแต่กำหนดเวลาเป็นระยะไป เช่น เข้าเรียนภาษา บ่ายเรียนวิชาสังคมศึกษา

แผนเก่า จัดชั้นให้แบ่งแยกกันโดยเด็ดขาด ถ้าวัดคือนักเรียนอยู่ชั้นใดก็ต้องเรียนเท่านั้นทุกวิชาโดยไม่คำนึงว่าเด็กพัฒนาตามากจะบังเกิดความเบื่อหน่ายเพราะ

งานที่ให้ทำไม่เพียงพอกับความสามารถของเด็ก ในทางตรงกันข้าม ครูก็ไม่ได้
 หนักงานเด็กทรมานความสามารถน้อยจะห้อยลอย เพราะงานที่ให้ทำนั้นสูงเกินความ
 สามารถของเขาไป

แผนใหม่ แบ่งเด็กออกเป็นพวกตามความสามารถของเด็ก และให้แก้ไขเปลี่ยนแปลง
 ได้เรื่อย ๆ เช่นเด็กในชั้นเดียวกันแบ่งออกได้เป็นหลายพวกตามความ
 สามารถ การสอนและการให้งานของครูก็ต้องผิดกัน ยกตัวอย่างเช่นในการสอน
 เลขคณิตครูให้แบบฝึกหัดแก่เด็กที่ฉลาด ๕ ข้อ เด็กปานกลาง ๓ ข้อ เด็กโง่
 เพียงข้อเดียวในเวลาเท่า ๆ กัน ดังนั้น

ข้อแตกต่าง แผนเก่าวางเกณฑ์เรื่องความรู้ของเด็กโดยกำหนดว่าเด็กต้องสอบ
 ได้ร้อยละ ๕๐ จึงจะสอบได้ได้ แผนใหม่ถือว่าเด็กทุกคนมีสมองและความ
 สามารถแตกต่างกัน ดังนั้นจึงควรดูงานของเด็กที่ทำประจำวัน และความ
 สามารถในการทำงานของเด็กเฉพาะบุคคลมากกว่าจะตั้งมาตรฐานไว้ว่าต้องสอบ
 ได้เท่านั้นเท่านั้นจึงจะเลื่อนชั้นให้

ข้อควรคิด ถามว่าการสอบได้ถ้าไม่ กำหนดลงไปแล้วจะ เอาอะไร เป็นเครื่องวัด
 ความรู้เด็ก ตอบว่าตามแผนใหม่เราไม่ได้วัดความรู้เด็กอย่างเดียวนั้น เรา
 ต้องการวัดความสามารถตามกำลังสมองของเด็กแต่ละคน เพราะตามความจริง
 ทุกคนจะเหมือนกันไม่ได้

ร. ร. การช่างวุฒติศึกษา (แผนกการพิมพ์)

หนังสือใหญ่ ระบุไว้ ๒๓๖๔๐

เลขเข้า ช่อฝึก คู่พิมพ์และโพษณ

พ.ศ. ๒๔๕๘

